

Radiografies de la Historia

Historia dels Països Catalans
dels orígens a l'onze de
setembre del 1714

patrocina: Diputació de Girona

organitza CASA DE CULTURA "LES BERNARDES"

realitza: Grup Praxis-75

«HISTÒRIA DELS PAÏSOS CATALANS», UNA

NOVA SÈRIE DEL GRUP PRAXIS-75

Imagino que si els components del Grup Praxis 75 fossin escultors les seves necessitats materials els convertirien en «parracaires» dels innumbrables cementiris de la nostra malgirbada societat de consum, la gironina en aquest cas. I els seus «collages» serien un ampli registre d'objectes heteròclits, d'ús quotidià, que anirien des de l'ampolla de plàstic fins a la nafra urbanística del bloc immobiliari.

Els components del Grup Praxis 75 són dos gironins de la vella Girona, la Girona-poble, la Girona de l'afectuosa camaraderia artística, familiar i ciutadana. Profundament arrelats en els carrerons de pedra, romàntics conreadors de la comunicació de cantonada i, per reacció, tal vegada, infatigablement curiosos de tota informació cultural i política més general, local, nacional, universalista.

Com que els components del Grup Praxis 75 no són escultors, físicament ho tenen més fàcil. Adults, continuen, com els infants de Girona i del món, un xic solitaris (una forma d'inconformisme), introvertits i sensibles (components de l'artista). És a dir, fullegen, retallen i col·leccionen tota classe d'impresos il·lustrats. La societat de consum (els mitjans de comunicació gràfics) també ha multiplicat darrerament la seva oferta. Oferta unilateral i unidimensional. Manipulada, la major part de les vegades, per les estructures econòmiques, polítiques i ideològiques que tenen la paella pel mànec.

Artistes experimentats i ciutadans de primera línia, els components de Praxis 75 la constaten diàriament, aquesta manipulació i, intentant combatre-la, amb les armes que els hi són pròpies (les tisores i la cola), capgiren l'ordre alienant amb què són publicades les imatges i ens en proposen una nova ordenació, significativa i crítica, molt més a prop de la realitat, dialècticament entesa i analitzada. Són els seus treballs gràfics que, genèricament, anomenem «collages».

Praxis 75 no són pas els inventors del «collage», de la mateixa manera que, en el terreny de l'art (o de la ciència) ningú no inventa res, enterament de nou. Si Picasso i Braque, cubistes, foren els primers contemporanis a encolar o fixar en llurs teles objectes reals, i sentaren les bases d'una tècnica i de noves possibilitats expressives, va ser, sobretot, l'alemany Heartfield qui, mitjançant el document fotogràfic consolidà el procediment i li conferí una entitat artística autònoma, una activa i percutent agudesa de contingut social.

Però, davant la neutralitat i el prioritari esteticisme del discurs de tot un sector dels productors d'imatges (legiu quadres), Praxis 75 optà per un discurs obert, compromès, subversiu, eloqüent. Discurs abrupte i barroc, de vegades, com solen ser les coses espontànies i populars. Primari i caòtic al començament, com fet a batzegades, perquè les coses a dir eren moltes. Més expressionista que primmirat. Àcid i grinyolant.

Lluís Bosch Martí (1941), d'ençà les pintures heterodoxes de l'absis de l'església de Palau Sator (1968) i l'atemptat de què fou víctima, ha estat sempre coherent i conseqüent. Incòmode, inclassificable, inquiet, exuberant. Acompleix en l'àrida vida intel·lectual gironina generoses funcions intuïtives, irremplaçables.

Bep Marquès i Sureda (1943), l'altre component del Grup Praxis 75, és més assenyat. Equilibra en les conclusions i en els resultats, allò que d'excessiu pugui tenir el seu company. Però, compte, que la rauxa de Bep Marquès és menys demostrativa, amb una gran capacitat de reflexió, de síntesi i de crítica.

Des de la composició nominal i teòrica del Grup (finals del 75), llavors que la nostra societat inaugura el dinàmic període de la «normalització» política, la complementaritat de temperaments i d'experiències professionals del «tàndem» ha donat un rendiment de desigual voltatge i qualitat, però sempre present i concret.

A aquestes altures, caldria fer un inventari aproximat de les seves realitzacions.

Al setmanari *Presència* (76-77, fins a l'estrena de la Constitució), publiquen les polèmiques *Radiografies de personatges gironins* en forma d'entrevista-qüestionari il·lustrada.

Pel mateix setmanari, amb motiu de la publicació del n° 500 (finals del 77), confeccionen un cartell- calendari superpoblat, dins el gust per l'abigarrament propi del primer període de Praxis.

El 1978 elaboren un «collage» mural (blanc i negre) sobre la *Història del Cinema*, destinat a l'entrada dels cinemes Catalunya de Girona.

Publiquen, amb periodicitat setmanal, «collages» al *Punt Diari*, tot comentant gràficament l'actualitat política.

L'any 1979, paral·lelament a la rehabilitació de la figura del pensador alemany Walter Benjamin, mort a Portbou el 1940, executen i exposen l'àmplia sèrie *Les metamorfosis dels totalitarismes (1ª part: El nazisme alemany)*, inspirada en textos de l'esmentat filòsof.

El gener del 1980 presenten a la gironina Llibreria 22 la irònica *Auca de Girona*, basada en versos del malaguanyat Just M. Casero.

A mesura que la pràctica és més elaborada, el llenguatge de Praxis es clarifica. Els materials són més seleccionats i, gràficament, tractats amb més flexibilitat. Hi apareix el color amb més freqüència i els resultats són més atractius i didàctics. De la mateixa manera que assoleixen més coherència ideològica, per exemple, en el *Calendari 1982* (12 fulls). La seva eficàcia és, doncs, més garantida.

Recentment, finals del 1981, la projecció geogràfica de Praxis s'eixampla, amb una *exposició itinerant* dels seus treballs (i els d'un col·lega barceloní, Quim Davi) per Ateneus Populars i Centres Escolars de Barcelona i perifèria.

L'obra més recent de Praxis 75, la *Història dels Països Catalans*, comporta 56 planxes «collages» i corona, momentàniament i feliçment, un constant i tenaç procés de treball, de recerca i de superació.

En la *Història dels Països Catalans* la iconografia i el color tenen una importància expressiva global: en un ritme ascendent, líric i optimista (verds, grocs i vermells) pel que fa als segles d'afirmació de les nostres arrels històriques i culturals (els orígens, el romànic, la reconquesta, l'expansió mediterrània). La interpretació esdevé fosca, tancada, dramàtica (morats i negres), mentre ens apropem a la Guerra de Successió, a l'11 de Setembre del 1714, a l'ígura de Rafael de Casanova i al fatídic Decret de Nova Planta, imposit pel Felip V.

Una amenaçadora *llopa* ja entra en l'escena d'aquesta patriòtica i necessària nova sèrie de «collages» que ens presenta el Grup Praxis 75.

Enric Marquès i Ribalta

Any 2 • Núm. 19
23 d'abril de 1982
Publicacions El Món, S.A.

Sant Jordi Il·lustrat
Amb l'exemplar habitual d'EL MÓN es ven també el suplement esp
d'un dia del llibre, tot plegat al mateix preu de 100 pts. que costa a part
vibra.

Director: Lluís Bassets **Set**

ENTRE L'ESPASA I LA PARET

Països catalans

Ara, ja gairebé ningú no en parla, dels «Països Catalans». Pràcticament, l'Eva Serra, Jordi Carbonell i jo ens hem quedat solitari en la reivindicació. Bé: i més gent. Però no tanta com fa uns quants anys. Potser hem esdevingut una mena d'oli de colza de la política local. No ho sé. El cas és que els uns ens han desertat per prudència, els altres per desistiment convençut, i algú per la cuanya de possibilitats fastuoses (o s'ho pensa).

El fet, de tota manera, és que les coses són com són, i les conviccions: «Països Catalans», els agradi o no. No els agrada als partits, parlamentaris o no, que podriem —sense escrúpols— qualificar de «sucursalistes». No li agrada, sobretot, a la UCD, divertit cagalló del franquisme, improvisadament «democràtic». I la cosa curiosa és que, mentre que al Principat ja no parla ningú de «Països Catalans», al País Valencià hem d'aguantar cada dia mil insults desgraciats, quan, itambé curiosament, tampoc ningú no en parla.

Entre tots, conjurats, han enterrat això dels «Països Catalans». Potser perquè no hi creien. Perfecte. Si no hi creien, si no hi creuen, que ho deixin córrer. Però el pretext continua essent vàlid. Al País Valencià, si més no. L'Abril, el Martín Villa, i tota la fauna de l'ex-SEU i del no-ex-Movimiento, ens concedeixen una bel·ligerància que, desgraciadament, no ens mereixem. Si llegieu alguns diaris de València, quedaríeu sorpresos de veure que «l'amenaça» dels «Països Catalans» sembla imminent. És la vella tàctica d'inventar-se el maniqueu. I, ho confesso, em fa una certa gràcia. Ja no en sabríem res, dels «Països Catalans», si no fos per l'Abril, el Martín Villa *et al.* Que Déu els ho pagui.

IOAN FUSTER

DE CADA DIA

Punt Diari

Dimecres
7 d'abril del 1982
Número 968 - Any IV

La darrera obra del Grup Praxis-75

Les voltes catalanes de l'ampla nau de la Casa de Cultura han acollit els 56 collages fotomuntages d'aquest actiu de grup gironí. Tema de la «radiografia»: els Països Catalans.

Tractament original i suggestiu d'aquesta primera part: gestació, naixement, creixement, majoria d'edat i maduresa d'una comunitat humana. Plàstica viva i colorida. Material divers i estudiat: mapes, fotos i gravats; il·lustracions i caricatures: reproduccions i símbols. Els protagonistes tradicionals de la història passen a un segon terme, desemmascarats pel poble, representat per les diverses fases de la criatura humana.

Prehistòria: l'infant dins el ventre matern. Ullastret i Romanyà. Poblat, dòlmens i monòlits. Cert «emportamento» líric estil «2.001 odisea de l'espai».

Ruïnes d'Empuries. Olivets i pedres velles: paisatge grec de Cadaqués. Les dues grans aportacions de Roma: la història i el dret.

El fetus creix. Vil·les romanés, ara vil·les que els colons alliberats acríen amb la seva suor.

Carlemany el fa sortir del ventre matern. Parròquies i monestirs li fan de gorra de cop, mentre s'arrossega per la banda oriental del Llobregat i el Cardener, sota la mirada benèvola dels Jofres i els Berenguers. Del sol en fa or. I de la terra, sang. A Tarragona troba l'arrel llatina. I la cristiana. La independència eclesiàstica és premonició de la civil.

Ja s'aguanta sobre les dues cametes i és capaç de mirar endarrere. I endavant. La fecunda mitja lluna té un vèrtex a Marsella i l'altre a Tarragona: l'art romànic i l'amor cortès; la pedagogia de còdexs i capitells i el món dels trobadors fereixen amb una espasa tallant la fosquedat bàrbara d'Europa. Una espasa de dos talls on la sensibilitat poètica dels grecs connecta amb la profunditat religiosa de la introspecció judeo-cristiana.

Intervé, ara, la praxi llatina: Oliba estableix la «Pau i Treva de Déu»: la primera societat de Nacions. El treball en equip, rigorós i científic posa les seves bases a l'«Scriptorium» de Ripoll. Massa bonic, no?. Per això vingué la primera crisi d'adolescència: la desfeta de Muret.

Orientació mediterrània dels Jaumes i dels Peres. De la paraula col·loquial es passa a la llengua

literària amb Ramon Llull: s'arriba a les més altes cimes de la contemplació i s'enceta la primera narrativa imaginativa. Arnau de Vilanova és el metge de reis de papes i Ramon de Panyafort el cervell ordenador del Pontificat: Dret Canònic i Summes Teològiques. Majoria d'edat. Les cròniques mantenen el caliu.

La bandera de les quatre barres voleia al Partenon, mentre es forja la primera Llei Marítima Internacional: el «Llibre del Consolat del Mar». Francesc Eiximenis, gironí com el cronista Muntañer, fa teoria política. Bernat Metge ens enganxa al carro del renaixement, i Joanot Martorell no trigaria gaire a escriure la primera gran novel·la moderna. L'exèrcit és forma de voluntaris mentre el funcionariat, respectuós amb la realitat del país i d'acord amb la constitució en estats federals, domina tres idiomes: català, llatí i castellà en la seva variant aragonesa.

El poble, ja madur, es manifesta coratjós a l'hora d'assumir les conseqüències del Compromís de Casp. Però no pot lluitar contra la pesta negra; ni contra l'ambició insaciable de la nova dinastia que balafia el patrimoni català a Nàpols; ni contra la poderosa noblesa que abandona el país i se'n va darrere la cort.

Deixem-ho aquí?. No us penséssiu pas que es tracta d'una història literal i morta, no. És multidimensional, simbòlica i viva. Perquè us en feu càrrec només us diré que al collage sobre la «Caiguda de Barcelona» apareixen les quatre barres en diagonal: fons negre a baix i verd a dalt. I una gran llopa que s'hi passeja.

Joan Carreres i Péra